

Balança fiscal de Catalunya amb l'Administració central. Un dèficit elevat, persistent i sense comparativa internacional

Elsa Artadi

*Assessora en matèria econòmica del conseller
del Departament d'Economia i Coneixement*

Elsa Artadi va néixer a Barcelona, l'any 1976. És doctora en Economia per la Universitat de Harvard i llicenciada per la Universitat Pompeu Fabra. En aquests moments, ocupa el càrrec d'assessora del conseller d'Economia i Coneixement.

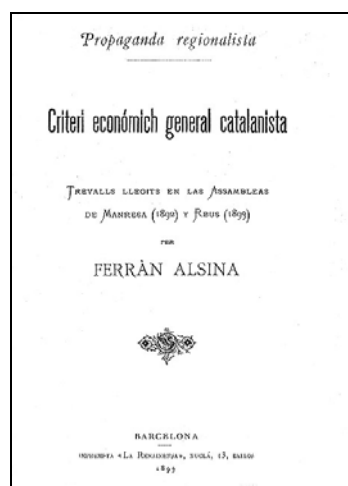

Abans de la seva incorporació a la Generalitat de Catalunya, era professora del Departament d'Economia de la Universitat Bocconi de Milà (Itàlia), càrrec que ocupava des del 2006, investigadora afiliada a l'institut de recerca IGIER, i consultora del Banc Mundial i el World Economic Forum. Ha estat professora visitant de la Barcelona Graduate School of Economics i de la Fudan University de Shanghai (Xina). Actualment, conserva la seva afiliació al Centre for Economic Policy and Research (CEPR) i el European Development Research Network (EUDN).

1. Introducció
2. Objectiu de la balança fiscal
3. Necessitat de neutralitzar el saldo pressupostari de l'Administració central
4. Resultats 1986-2009
5. Valoració dels resultats
6. Raons del dèficit fiscal de Catalunya
7. Síntesi

1. Introducció

El càlcul de les relacions fiscals dels ciutadans catalans amb l'Administració central té una llarga tradició a Catalunya. Una primera aproximació de la balança fiscal de Catalunya la va fer pública Ferran Alsina, al Congrés Catalanista de 1893. Altres exemples d'aquests estudis inicials són els treballs Francesc Flos (1896), Guillem Graell (1902), Joan Crexells (1923), Joan P. Fàbregas (1932), Josep Llord (1927) o Jaume Alzina (1933).

En aquesta primera etapa, els autors ja intentaven fer una aproximació dels recursos tributaris que aportaven els catalans i els confrontaven amb la despesa i la inversió pública realitzada pel sector públic central a Catalunya, basant-se en les informacions estadístiques disponibles en cada moment.

En els darrers 50 anys, han sorgit nombrosos estudis al respecte, tant per a Catalunya com per a altres territoris de l'Estat. En l'àmbit estatal, el pioner d'aquesta nova etapa va ser Ramon Trias Fargas (1960). A causa de les dificultats que presentava el tractament de les dades, l'estudi finalment va quedar limitat a la província de Barcelona, però va obtenir resultats espectaculars. Per als anys 1951-1956, més del 70% de l'aportació tributària barcelonina no repercutia en despesa pública a la província.

Reconeguts economistes del món universitari i institucional, alguns dels quals en estudis impulsats des de la mateixa Generalitat, han anat millorant tant les hipòtesis d'incidència i imputació com el tractament de les dades disponibles. A partir de l'any 1986, podem considerar que hi ha càlculs de la balança que són comparables i que permeten disposar d'una sèrie històrica per a Catalunya.

Amb la Llei de publicació de les balances fiscals (Llei 10/2012, provinent d'una Proposició de llei a iniciativa d'ERC), aprovada pel Parlament de Catalunya, amb àmplia majoria, el 19 de juliol de 2012, es dona un pas important en la **millora de la transparència institucional**, en haver d'informar els ciutadans anualment dels fluxos fiscals existents entre els catalans i el sector públic central: què han aportat i què han rebut a canvi.

DENOMINACIONS	Espanya sense Catalunya. Pessetas.	Catalunya sola Pessetas.	Cada habitant de			
			Espanya sense Catalunya.		Catalunya sola	
			Pessetas.	Cts.	Pessetas.	Cts.
Inmobles, conreu y cria de bestiar..	136.522.802	17.846.394	8	68	9	68
Drets reals..	24.499.246	5.184.543	1	55	2	81
Impost de minas..	1.931.655	53.484	0	12	0	03
Id. id cédulas personals..	5.924.796	790.741	0	37	0	42
Id. id consums..	64.105.369	10.193.570	4	07	5	53
Id. sobre tarifas ferro-carrils..	10.306.035	1.676.172	0	65	0	90
Timbre del Estat..	38.858.435	7.847.735	2	47	4	25
Renda de propietats sense minas y salinas..	8.757.889	1.004.978	0	51	0	54
Redenció del servey militar y de marina..	6.343.000	2.098.500	0	40	1	13
Sumas de lo pagat per los conceptes anteriors sols..	297.240.227	46.696.117	18	82	25	29
Afeginthi lo corresponent als conceptes primerament exposats resulta:						
Per contribucions sobre industria, comerç, profes- sions, arts y oficis y fabricació..	32.786.921	8.812.363	2	08	4	78
Drets d'entrada, impostos s/ carga, descarga, etc.	81.391.259	48.932.135	5	17	26	54
Lo qual dona las següents sumas..	411.427.407	104.440.615	26	07	56	51
Xifras que en lo càlcul basat sobre l'extensió territorial venen a donar com a cantitats corresponents y pagadas per kilòmetre quadrat de superfície a..						
			871	07	3.243	90

Ferràn Alsina. *Criteri econòmic general catalanista*

Catalunya compta amb una llarga tradició en el càlcul de la balança fiscal.

A finals del segle XIX ja apareixen els primers estudis sobre la relació fiscal dels catalans amb l'Administració central

Com a contrapunt, cal esmentar que l'any 2008 per primera i única vegada, l'Institut d'Estudis Fiscals, per encàrrec del Govern central, va publicar els resultats de balances per a totes les comunitats autònomes de l'Estat referents a l'any 2005.

Actualment, el Govern central té un mandat del Congrés dels Diputats per calcular les balances fiscals de totes les comunitats autòno-

mes per al 2009 i publicar-les abans del novembre de 2011. Fins a aquest moment, i incomplint la moció aprovada, no hi hagut cap estudi publicat al respecte.

Amb la Llei 10/2012, de publicació de les balances fiscals, s'ha donat un pas important en la millora de la transparència institucional

2. Objectiu de la balança fiscal

La balança fiscal és un instrument que mesura l'efecte redistributiu entre territoris de l'Estat com a conseqüència de la política fiscal que fa el Govern central.

Tota política econòmica comporta redistribució de recursos. Així, l'acció del sector públic central origina fluxos fiscals entre regions en la mesura que els impostos i les despeses públiques es distribueixen territorialment.

Quan en un territori els recursos detrets superen les despeses que afluïxen als seus ciutadans, el signe del saldo dels fluxos fiscals originats pel Govern central en aquest territori és negatiu. És a dir, hi ha una sortida neta de recursos fiscals (dèficit fiscal) i, en cas contrari, hi ha un superàvit fiscal.

Estimant la redistribució interterritorial estem considerant un sistema tancat: la suma de tot el que aporten uns territoris és igual a la suma de tot el que reben els altres.

La balança fiscal **millora la transparència política**, en el sentit que ens fa coneixedors de l'efecte redistributiu de l'actuació del sector públic central. Permet saber als ciutadans si el seu territori és aportador o receptor net de recursos respecte de la resta de l'Estat, i orientar el debat sobre el grau i els límits de la solidaritat interterritorial.

La balança fiscal millora la transparència política en permetre saber als ciutadans si el seu territori és aportador o receptor net de recursos respecte de la resta de l'Estat

Hi ha principalment dues maneres de calcular aquesta redistribució territorial que responen a preguntes diferents.

L'enfocament del **flux monetari** ha estat tradicionalment el més utilitzat des de Catalunya, ja que implica fer una estimació de la recaptació tributària i de la despesa pública com si hi hagués plena autonomia financera. Aquest enfocament té sentit en la mesura que es reconeix la col·lectivitat política catalana.

Segons aquesta primera metodologia, la despesa s'atribueix al territori on es materialitza, independentment del lloc geogràfic on s'ubiquin els beneficiaris finals d'aquesta decisió.

El resultat de la balança mesura l'**impacte econòmic** generat per l'activitat del sector públic central a Catalunya. Com a conseqüència, els territoris amb dèficit fiscal pateixen un xoc contraccionari en la seva economia. Aquesta implicació és encara més rellevant en èpoques de crisi econòmica i d'elevades taxes d'atur, ja que les polítiques de despesa del govern tenen un gran impacte d'estímul sobre les economies receptores.

El segon mètode intenta calcular com s'incrementa el grau de benestar dels individus residents en un territori davant l'actuació del sector públic. Se centra a identificar quins són els beneficiaris últims de la despesa pública i després on es localitzen geogràficament.

Segons l'enfocament del **flux del benefici**, l'assignació de la despesa es fa al territori on resideix el beneficiari, independentment d'on es produeix el servei públic o es fa la inversió. Cal notar que, en aquest cas, és necessari establir hipòtesis sobre l'àmbit dels beneficiaris i sobre la quantificació dels beneficis que els béns i serveis els proporcionen.

La materialització empírica del flux del benefici és sovint complicada per l'existència d'una multiplicitat d'aproximacions i imputacions que, tot i que poden ser vàlides, fan que el resultat final sigui molt més sensible a petits canvis en aquestes imputacions. En canvi, la naturalesa més concreta dels conceptes de pagament permet avaluar empíricament la balança fiscal pel flux monetari de forma més robusta i atribuir als resultats un significat més sòlid que en el cas anterior.

Finalment, cal esmentar que l'enfocament del flux del benefici té algunes implicacions extravagants. Per exemple, suposa que els catalans ens beneficiem de la despesa feta al Museo del Prado, però en canvi no comptabilitza els beneficis derivats del MNAC als altres ciutadans de l'Estat.

Cada enfocament explica efectes econòmics diferents; no són substitutius sinó complementaris. La utilització d'un enfocament o altre depèn de l'objectiu de l'anàlisi que es vulgui fer.

directament a partir dels ingressos i despeses imputats als territoris produiria una millora generalitzada dels resultats quan el sector públic central s'endeutés (perquè gasta més del que ingressa) i un empitjorament quan estalviés (perquè ingressa més del que gasta).

La neutralització és una obligació, no una opció metodològica. És imprescindible si es vol calcular la redistribució territorial resultant de la política fiscal de l'Estat. De la mateixa manera, és necessària per poder comparar correctament l'evolució dels saldos al llarg del

Foto: DGRIP

Hi ha dues maneres de calcular la balança fiscal: el flux monetari –que assigna la despesa al territori on es materialitza– i el flux del benefici –que assigna la despesa al territori on resideix el beneficiari. Els dos enfocaments són complementaris; l'ús de l'un o de l'altre depèn de l'objectiu de l'anàlisi.

3. Necessitat de neutralitzar el saldo pressupostari de l'Administració central

Per calcular correctament la balança fiscal, cal tenir en compte l'efecte que el cicle econòmic té sobre la situació financera del sector públic central. Altrament, el saldo fiscal obtingut

temps; cal extreure l'impacte de les fluctuacions de la conjuntura econòmica en les partides pressupostàries.

Per exemple, un desequilibri pressupostari molt elevat podria derivar en la paradoxa que tots els territoris obtinguessin un saldo fiscal positiu. El sector públic central estaria gastant molt més del que ingressa i tots els territoris rebrien més recursos dels que han generat. Amb un càlcul sense ajustar semblaria que tots els territoris fossin receptors nets dels altres. Una impossibilitat. Fins i tot en aquest cas de gran despesa pública, hi hauria territoris que reben un tractament millor que altres.

La neutralització permet veure quins territoris i en quin grau estan sent afavorits per la política fiscal del Govern central i quins estan sent perjudicats. A més a més, quan la informació disponible només permet fer el càlcul de la balança per un territori (la Generalitat només ho pot fer per Catalunya), neutralitzar és l'única manera de fer una correcta interpretació dels resultats. En el cas contrari, el saldo de la balança per a un únic territori està buit de qualsevol informació útil per mesurar la redistribució.

La neutralització del saldo pressupostari de l'Administració central és una obligació, no una opció metodològica. És imprescindible per calcular la redistribució territorial resultant de la política fiscal de l'Estat i comparar correctament l'evolució dels saldos al llarg del temps

4. Resultats 1986-2009

Com ja hem vist, es disposa d'estimacions per a la balança fiscal de Catalunya des de fa més d'un segle. Però no és fins l'any 1986 que disposem d'un sèrie comparable en metodologia i fonts d'informació.

La taula adjunta mostra l'evolució del saldo fiscal de Catalunya fins al 2009. Aquest període llarg ens permet analitzar la sèrie des d'una perspectiva històrica.

De mitjana, el dèficit fiscal anual de Catalunya se situa en el 8% del PIB català. Això implica que, després de pagar per les competències no transferides al Govern de la Generalitat, **Catalunya contribueix en un 8% del PIB cada any, en concepte de cohesió interterritorial.**

Com es pot observar, el dèficit fiscal és una mica superior (més negatiu) durant la darrera dècada que els anys anteriors. Tot i així, són remarcables dos fets presents a la sèrie, malgrat tots els canvis polítics produïts en 24 anys. Primer, el saldo sempre és negatiu; **Catalunya sempre té dèficit.** I segon, el seu valor és molt estable en el temps; oscil·la entre el 6,7% i el 10% del PIB català.

Entre el 1986 i el 2009, el dèficit fiscal territorial de Catalunya ha estat, de mitjana, del 8% del PIB català

El dèficit fiscal té una implicació directa per als ciutadans de Catalunya. Cal destacar que **el saldo fiscal per persona a Catalunya s'ha doblat** durant aquests 24 anys i ha passat d'un dèficit de 1.076 euros, l'any 1986, a un dèficit de 2.251 euros, l'any 2009 (per poder comparar, ambdues quantitats estan expressades en euros del 2009).

La manera més transparent d'entendre els resultats de la balança fiscal és comparar l'aportació catalana als ingressos de l'Administració central amb la territorialització de la despesa que aquesta Administració fa a Catalunya.

El sector públic central detreu de Catalunya un percentatge superior del que correspon al seu pes en el PIB estatal. Durant els anys estudiats, Catalunya ha estat aportant al voltant del 19,5% dels ingressos de l'Administració central. Això és degut a tenir un sistema tributari progressiu i que els catalans són ciutadans relativament rics. És a dir, Catalunya paga el que li correspon, d'acord amb el sistema existent.

El problema prové del fet que l'Administració central destina a Catalunya una despesa menor, fins i tot a la que li correspon pel seu pes poblacional. Del seu pressupost, els catalans només han rebut, de mitjana, el 14% de la despesa. La diferència amb els recursos aportats és el dèficit fiscal, aportació neta de recursos que beneficien exclusivament altres territoris de l'Estat.

És encara més útil analitzar les despeses excloent les que provenen de la Seguretat Social que són drets adquirits a títol personal. La resta de despesa que fa el sector públic central és bàsicament despesa discrecional i territorial. En aquest cas, observem que Catalunya és receptora només del 11,2% dels recursos totals. Per tant, s'accentua el desequilibri entre la contribució que fa Catalunya i el que rep.

En aquest cas, **més del 40% de l'aportació dels catalans no es destina a despesa pública a Catalunya, sinó que afavoreix exclusivament altres territoris**. Així, per cada euro que l'Administració central recapta a Catalunya (excloent la Seguretat Social i l'atur), 43 cèntims no es gasten al territori. Les decisions discrecionals sobre el destí de la despesa que fa el Govern central són clarament perjudicials per a Catalunya.

Si analitzem els fluxos amb l'Administració central, excloent la despesa de la Seguretat Social, observem que més del 40% dels impostos pagats pels catalans no es destinen a despesa pública feta a Catalunya, sinó que afavoreixen exclusivament altres territoris

5. Valoració dels resultats

Catalunya pateix un greu dèficit fiscal, una xifra sense comparació amb cap altre territori de la Unió Europea.

La contribució feta en concepte de cohesió interterritorial hauria de satisfer dos criteris fonamentals. El primer, mantenir un balanç entre equitat i eficiència. Segons el principi d'equitat, Catalunya hauria de rebre una despesa proporcional a la seva població; tot els ciutadans de l'Estat haurien de ser trac-

tats igual. Segons el criteri d'eficiència, Catalunya hauria de rebre una despesa proporcional al seu PIB; cal invertir allà on hi ha activitat econòmica.

La contribució catalana en concepte de cohesió interterritorial hauria de mantenir un balanç entre dos criteris: l'equitat –la despesa ha de ser proporcional a la població– i l'eficiència –la despesa ha de ser proporcional al PIB

Com hem vist, la despesa discrecional de l'Estat feta a Catalunya està al voltant de l'11% del total; molt lluny del 16% que representen els catalans i encara més del 18,6% que representa el PIB català. Per tant, està clarament en contradicció amb aquest primer principi.

El segon criteri ens diu que els fluxos redistributius, per ser eficaços i no afectar els incentius dels territoris receptors, han de ser temporals. Igual que en el cas anterior, hi ha una contradicció amb la persistència del dèficit fiscal. Les aportacions netes de Catalunya s'han mantingut constants, al voltant del 8% del PIB, durant 24 anys.

Per tant, l'aportació catalana és massa elevada, dura massa temps i no és comparable internacionalment.

Foto: DGRIP/Jordi Bedmar

6. Raons del dèficit fiscal de Catalunya

La balança fiscal resumeix bona part del tractament fiscal que rep Catalunya per part del Govern central. Però té el desavantatge que els indicadors que ho engloben tot poden ser difícils d'interpretar. Un exercici útil és, doncs, el d'identificar els factors principals que contribueixen a explicar els saldos de les balances fiscals a l'Estat. Entre els elements discrecionals, en destaquen la política inversora de l'Estat i el model de finançament.

Les raons principals que expliquen el maltractament fiscal de Catalunya són el model de finançament i la política inversora del Govern central

Model de finançament

A partir de les dades del 2010 (darrer any liquidat), sabem que Catalunya genera recursos tributaris per habitant un 18,5% per sobre de la mitjana i se situa en tercera posició en el rànquing de les comunitats autònomes de règim comú (s'exclou el País Basc i Navarra, que disposen d'un model foral).

Una vegada aplicats els mecanismes de redistribució del model de finançament, Catalunya passa a la desena posició en recursos rebuts per persona; un 1,1% per sota de la mitjana. És a dir, perd 7 posicions i 20 punts percentuals.

El model de finançament no respecta el principi d'ordinalitat. Catalunya és la tercera comunitat autònoma que més recursos tributaris genera. Un cop aplicats els mecanismes d'anivellament del model, passa a la desena posició en recursos disponibles

En termes reals, un cop tingudes en compte les diferències de preus entre territoris, els recursos de què disposa la Generalitat de Catalunya són un 8,8% inferiors a la mitjana, la qual cosa situa Catalunya en la 14a i penúltima posició.

El model de finançament no respecta el principi d'ordinalitat, sobreanivella i és arbitrari en els seus resultats. Per posar un exemple, hi

ha fins a vuit comunitats autònomes que disposen de més recursos que Catalunya, tot i generar menys recursos tributaris.

Inversió de l'Estat

L'estoc de capital resulta de l'acumulació d'inversions en el passat. Per tant, una mirada a la distribució d'estoc de capital públic entre territoris pot resumir la política inversora de l'Estat.

L'any 1980, Catalunya tenia un estoc de capital públic (respecte del PIB) un 22,8% inferior al corresponent a la mitjana de l'Estat. Però durant els darrers 30 anys la inversió pública ha estat menor a Catalunya que a la mitjana estatal i la nostra posició relativa ha empitjorat. Avui, **Catalunya és el territori amb menys estoc de capital públic** (respecte del PIB); un 27,2% inferior al corresponent a la mitjana de l'Estat.

La inversió acumulada de l'Estat a Catalunya –l'anomenat estoc de capital– és d'un 27% per sota de la mitjana de l'Estat. D'acord amb la disposició addicional 3a de l'Estatut, per superar aquest dèficit, l'Estat havia d'assegurar a Catalunya un nivell d'inversió equivalent al pes del PIB català (18,6%). Aquest compromís només es va complir el 2007

El comportament recent del Govern central indica que no hi haurà millores a curt termini. L'any 2011, com a resultat d'un grau d'execució molt baix (35% del pressupostat), la inversió feta a Catalunya va representar només el 8,4% del total. Per al 2012 i per al 2013, la inversió del sector públic estatal pressupostada a Catalunya va representar un 11,1% i un 11,9% sobre el total d'inversions regionalitzades.

D'acord amb la disposició addicional 3a de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, l'Estat havia d'assegurar a Catalunya un nivell d'inversió equivalent al pes del PIB català (18,6%) durant un període de 7 anys (2007-2013). El seu objectiu: corregir el dèficit històric d'infraestructures clau per al creixement

econòmic i la millora de la competitivitat de Catalunya.

La disposició addicional 3a només s'ha complert per al primer any d'aplicació (2007). L'Estat acumula un deute amb la Generalitat de Catalunya, per aquest concepte, de 1.689 M€, corresponents als exercicis 2008 (759 M€), 2009 (211 M€) i 2010 (719 M€).

7. Síntesi

La Llei de publicació de les balances fiscals millora la transparència institucional en formalitzar l'obligació d'informar els ciutadans dels fluxos fiscals entre els catalans i el sector públic central.

El dèficit fiscal que pateix Catalunya actua en detriment de la competitivitat catalana i del benestar dels ciutadans. Els resultats de 24 anys de balances indiquen que Catalunya sempre ha estat aportadora neta de recursos a altres territoris de l'Estat. La magnitud del saldo no es pot justificar amb criteris d'equitat. L'Administració central, hi destina només un 11% del total de la seva despesa majoritàriament discrecional i territorial. Per cada euro recaptat a Catalunya, 43 cèntims no es gasten al territori; una xifra sense comparació amb cap altre territori de la Unió Europea. La política inversora de l'Estat i el model de finançament són dos dels factors més importants que expliquen aquest desequilibri.

Balança fiscal de Catalunya amb el sector públic central

Flux monetari. M€ corrents.

	Milions d'euros	% PIB
1986	-2.465	-6,7
1987	-2.868	-6,9
1988	-3.466	-7,4
1989	-4.056	-7,6
1990	-4.867	-8,2
1991	-5.174	-7,9
1992	-5.988	-8,5
1993	-7.263	-10,0
1994	-6.732	-8,7
1995	-6.416	-7,6
1996	-7.088	-7,8
1997	-7.018	-7,3
1998	-6.813	-6,7
1999	-8.124	-7,4
2000	-8.532	-7,2
2001	-8.565	-6,7
2002	-13.696	-10,0
2003	-13.036	-8,9
2004	-13.595	-8,6
2005	-14.186	-8,3
2006	-14.493	-7,9
2007	-15.913	-8,1
2008	-17.200	-8,5
2009	-16.409	-8,4
Mitjana		-8,0

¹ PIB 1995-2001 base 2000 INE, PIB 1986-1994 base 1986 enllaçat.

Font: Departament d'Economia i Coneixement

Balança fiscal de Catalunya amb l'Administració central. Un dèficit elevat, persistent i sense comparativa internacional

Elsa Artadi

*Assessora en matèria econòmica del conseller
del Departament d'Economia i Coneixement*

Catalunya té una llarga tradició en el càlcul de la balança fiscal. A finals del segle XIX, ja apareixen els primers estudis sobre la relació fiscal dels catalans amb l'Administració central.

Amb la Llei 10/2012, de publicació de les balances fiscals, s'ha donat un pas important en la millora de la transparència institucional. Els resultats permeten als ciutadans saber si el seu territori és aportador o receptor net de recursos respecte de la resta de l'Estat.

Hi ha dues maneres de calcular la balança fiscal: el flux monetari –que assigna la despesa al territori on es materialitza– i el flux del benefici –que assigna la despesa al territori on resideix el beneficiari. Els dos enfocaments són complementaris; l'ús de l'un o de l'altre depèn de l'objectiu de l'anàlisi.

La neutralització del saldo pressupostari de l'Administració central és una obligació, no una opció metodològica. És imprescindible per calcular la redistribució territorial resultant de la política fiscal de l'Estat i per comparar correctament l'evolució dels saldos al llarg del temps.

Entre 1986 i 2009, el dèficit fiscal territorial de Catalunya amb l'Administració central ha estat, de mitjana, del 8% del PIB català. Si analitzem els fluxos excloent-ne la despesa de la Seguretat Social (drets adquirits a títol individual), s'observa que més del 40% dels impostos pagats pels catalans no es destinen a despesa pública feta a Catalunya, sinó que afavoreix exclusivament altres territoris.

Les raons principals que expliquen el maltractament fiscal de Catalunya són el model de finançament i la política inversora del Govern central. El model de finançament no respecta el principi d'ordinalitat; Catalunya és la tercera comunitat autònoma en la generació de recursos tributaris, però un cop s'hi apliquen els mecanismes d'anivellament del model, passa a la desena posició en recursos disponibles.

La inversió acumulada de l'Estat a Catalunya –l'anomenat 'estoc de capital'– és un 27% inferior a la mitjana de l'Estat. D'acord amb la disposició addicional tercera de l'Estatut, per superar aquest dèficit l'Estat ha d'assegurar a Catalunya un nivell d'inversió equivalent al pes del PIB català (18,6%). Aquest compromís només es va complir per a l'exercici de 2007.

Balança fiscau de Catalonha damb era Administracion centrau. Un deficit anautit, persistent e sense comparativa internacionau

Elsa Artadi

*Consultanta en matèria econòmica deth conselhèr
deth Departament d'Economia e Coneishença*

Catalonha qu'a ua longa tradicion ena calculacion dera balança fiscau. A fins deth sègle XIX, qu'apareishen ja es prumèrs estudis sus era relacion fiscau des catalans damb era Administracion centrau.

Damb era Lei 10/2012, de publicacion des balances fiscaus, s'a dat un pas important en melhorament dera transparéncia institucionau. Es resultats que permeten as ciutadans de saber s'eth sòn territòri e ei contributor o recebeire net de recorsi en comparason damb era rèsta der Estat.

I a dues manères de calcular era balança fiscau: eth flux monetari –qu'assigne era despesa ath territòri a on se materialize– e eth flux deth benefici –qu'assigne era despesa ath territòri a on residís eth beneficiari. Es dus esclairatges que son complementaris; er usatge d'un o d'autè depen dera tòca dera analisi.

Era neutralizacion deth saldo pressupostari dera Administracion centrau qu'ei ua obligacion, non cap ua opcion metodologica. Qu'ei imprescindible entà calcular era redistribucion territoriala resultant dera politica fiscau der Estat e entà comparar corrèctaments era evolucion des saldos ath long deth temps.

Entre 1986 e 2009, eth deficit fiscau territorial de Catalonha damb era Administracion centrau qu'ei estat, de mejana, de 8% deth PIB catalan. S'analysam es fluxi en tot excludir-ne era despesa dera Seguretat Sociala (drets aqueridi a títol individuau), be s'observa que mès de 40% des impòsti pagadi pes catalans non se destinen a despesa publica hèta en Catalonha, mès que favorís exclusivaments d'auti territòris.

Es arrasons principaus qu'expliquen eth mautractament fiscau de Catalonha son eth modèl de finançament e era politica investisseira deth Govèrn centrau. Eth modèl de finançament non respècte cap eth principi d'ordinalitat; Catalonha qu'ei era tresau comunitat autonòma en generacion de recorsi tributaris, mès un viatge s'i apliquen es mecanismes de nivelament deth modèl, passe ara detzau posicion en recorsi disponibles.

Er investment acumulat der Estada en Catalonha –eth nomenat 'estòc de capitau'– ei 27% inferior ara mejana der Estat. D'acòrd damb era disposicion addicionau tresau de l'Estatut, entà superar aquest deficit er Estada deu assegurar en Catalonha un nivèu d'inversion equivalent ath pes deth PIB catalan (18,6%). Er engatjament solament se complica en exercici de 2007.

La balanza fiscal de Cataluña con la Administración central. Un déficit elevado, persistente y sin comparativa internacional

Elsa Artadi

*Asesora en materia económica del consejero
del Departamento de Economía y Conocimiento*

Cataluña tiene una larga tradición en el cálculo de la balanza fiscal. A finales del siglo XIX, ya aparecen los primeros estudios sobre la relación fiscal de los catalanes con la Administración central.

Con la Ley 10/2012, de publicación de las balanzas fiscales, se ha avanzado en la mejora de la transparencia institucional. Los resultados permiten a los ciudadanos saber si su territorio es aportador o receptor neto de recursos respecto del resto del Estado.

Hay dos maneras de calcular la balanza fiscal: el flujo monetario -que asigna el gasto al territorio donde se materializa- y el flujo del beneficio -que asigna el gasto al territorio donde reside el beneficiario. Los dos enfoques son complementarios; recurrir al uno o al otro depende del objetivo del análisis.

La neutralización del saldo presupuestario de la Administración central es una obligación, no una opción metodológica. Es imprescindible para calcular la redistribución territorial resultante de la política fiscal del Estado y para comparar correctamente la evolución de los saldos a lo largo del tiempo.

Entre 1986 y 2009, el déficit fiscal territorial de Cataluña con la Administración central ha sido, por término medio, del 8% del PIB catalán. Si analizamos los flujos excluyendo el gasto de la Seguridad Social (derechos adquiridos a título individual), se observa que más del 40% de los impuestos pagados por los catalanes no se destinan a gasto público hecho en Cataluña, sino que favorece exclusivamente a otros territorios.

Las razones principales que explican el maltrato fiscal de Cataluña son el modelo de financiación y la política inversora del Gobierno central. El modelo de financiación no respeta el principio de ordinalidad: Cataluña es la tercera comunidad autónoma en la generación de recursos tributarios, pero una vez se aplican los mecanismos de nivelación del modelo, pasa a la décima posición en recursos disponibles.

La inversión acumulada del Estado en Cataluña -el llamado 'stock de capital' - es un 27% inferior a la media del Estado. De acuerdo con la disposición adicional tercera del Estatuto, para superar ese déficit el Estado debe asegurar en Cataluña un nivel de inversión equivalente al peso del PIB catalán (18,6%). Este compromiso sólo se cumplió en el ejercicio de 2007.

Fiscal deficit of Catalonia with respect to the Central government: high, persistent and internationally unique

Elsa Artadi

*Economic advisor to the Minister
of Economy and Knowledge*

Catalonia has a long-standing tradition in the computing its fiscal balance with the Central government. The first studies appeared as early as late 19th century.

Act 10/2012, which mandates to annually compute the fiscal balance and public the results, means an irrefutable improvement in the institutional transparency. It allow the citizens to know whether their territory country is a net contributor or a net recipient of resources from the other territories of the country.

There are two standard methodological approximations to compute the fiscal balance: the cash flow -it assigns public expenditures to the territory where they materialize-, and the benefit flow- it assigns expenditures to the territory where the beneficiaries live.

It is necessary to neutralize and the budget deficit of the Central government (not a methodological option) in order to correctly estimate the territorial redistribution resulting from the Central government fiscal policy and to compare its the evolution over time.

Between 1986 and 2009, Catalonia has a fiscal deficit with the Central government equivalent, on average, to 8% of its GDP. Excluding Social Security, more than 40% of taxes paid by Catalans are spend elsewhere and thus favor exclusively other territories.

The two main reasons behind the Catalan territorial fiscal deficit are the financing system of the regional governments and the investment policy of the Central government. The financing system does not preserve the ranking: Catalonia is the third region in tax collection per citizen, but after other leveling measures of the system are applied, it drops to the tenth position in resource availability.

Catalonia has the lowest stock in public capital, 27% below the national average. According to the Statute of Autonomy, and in order to overcome this investment deficit, the Central government has to guarantee a level of investment in Catalonia equals its GDP weight (18.6%). This mandate was only fulfilled in 2007.

Bilan fiscal de la Catalogne par rapport à l'Administration centrale. Un déficit élevé, persistant et d'une ampleur sans précédent à l'échelle internationale

Elsa Artadi

*Conseillère pour les affaires économiques auprès du ministre
rattaché au Ministère de l'Économie et de la Connaissance*

La Catalogne cultive une longue tradition de calcul du bilan fiscal. Les premières études sur la relation fiscale des Catalans avec l'Administration centrale voient le jour dès la fin du XIXe siècle.

Grâce à la Loi 10/2012 relative à la publication des bilans fiscaux, la transparence institutionnelle s'est considérablement améliorée. Les résultats permettent aux citoyens de savoir si leur territoire est apporteur ou récepteur net de ressources par rapport au reste de l'État espagnol.

Le bilan fiscal peut être calculé de deux manières différentes : le flux monétaire – qui prend en compte la dépense sur le territoire où elle s'est matérialisée – et les bénéfices – qui prennent en compte la dépense sur le territoire de résidence du bénéficiaire. Les deux perspectives de calcul sont complémentaires ; l'utilisation de l'une ou de l'autre dépend de l'objectif de l'analyse.

La neutralisation budgétaire du solde de l'Administration centrale est une obligation, et non une option méthodologique. Elle est indispensable pour calculer la redistribution territoriale résultant de la politique fiscale menée par l'État et pour comparer correctement l'évolution des soldes au fil du temps.

Entre 1986 et 2009, le déficit fiscal territorial de la Catalogne par rapport à l'Administration centrale a été, en moyenne, de 8 % du PIB catalan. Si l'on analyse les flux sans prendre en compte la dépense de la Sécurité sociale (droits acquis à titre individuel), on observe que plus de 40 % des impôts payés par les Catalans ne sont pas destinés à des dépenses publiques réalisées en Catalogne, mais qu'ils favorisent exclusivement d'autres territoires.

Les raisons principales qui expliquent le mauvais traitement affligé à la Catalogne sur le plan fiscal sont le modèle de financement et la politique d'investissement du Gouvernement central. Le modèle de financement ne respecte pas le principe d'ordinalité ; la Catalogne est la troisième communauté autonome en termes de génération de ressources tributaires, mais après l'application des mécanismes d'ajustement au modèle, elle passe en dixième position en termes de ressources disponibles.

L'investissement accumulé de l'État en Catalogne – ledit « stock de capital » – est de 27 % inférieur à la moyenne de l'État. Conformément à la troisième disposition additionnelle du Statut d'autonomie de la Catalogne, pour surmonter ce déficit, l'État doit assurer à la Catalogne un niveau d'investissement équivalent au poids du PIB catalan (18,6 %). L'engagement n'a été respecté que pour l'exercice 2007.

[Índex](#)